

แนวทางการพัฒนาการรู้ดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2

A Developmental Guideline of Digital Literacy of Primary School
Administrators Under Kanchanaburi Primary Educational Service
Area Office 2

^{1*}แพรพลอย บุญมา Praeploy Boonma

^{2**}นุชนารา รัตนศิริประภา Nuchnara Rattanasiraprapha

^{1,2}คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยศิลปากร

^{1,2}Faculty of Education, Silpakorn University

*First author, e-mail: Ploy.ppbnm@gmail.com

**Corresponding author, e-mail: nuchnara57@gmail.com

Received October 27, 2025; Revised November 11, 2025; Accepted: March 29, 2026

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) การรู้ดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 และ 2) แนวทางการพัฒนาการรู้ดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา รูปแบบการวิจัยเชิงพรรณนา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ บุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 จำนวนทั้งสิ้น 160 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 ประเภท คือ 1) แบบสอบถามความคิดเห็น 2) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิจัยคือ ความถี่ ร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1. การรู้ดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อยตามลำดับ ดังนี้ การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการประเมินผล ทักษะการใช้ความปลอดภัยทางอิเล็กทรอนิกส์ ความเข้าใจทางสังคมและวัฒนธรรม การร่วมมือ ความคิดสร้างสรรค์ ความสามารถในการค้นหาและเลือกข้อมูล และการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ 2. แนวทางการพัฒนาการรู้ดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา มีดังนี้ 1) จัดทำคู่มือการใช้งานคอมพิวเตอร์ในรูปแบบ

คลิปวิดีโอสั้น 2) จัดอบรมการสร้างนวัตกรรม โปรแกรมสำหรับการบริหาร 3) จัดเวทีนวัตกรรม การศึกษา 4) แต่งตั้งคณะทำงานจัดเกณฑ์คัดเลือกสื่อดิจิทัล 5) จัดอบรมเรื่องตระหนักรู้และเข้าใจความหลากหลายทางวัฒนธรรม 6) จัดอบรมเรื่องการพัฒนาทักษะการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม 7) จัดตั้งศูนย์เครือข่ายความร่วมมือระดับโรงเรียนและภาคีเครือข่าย 8) เปิดช่องทางออนไลน์กลาง สำหรับประสานงาน 9) จัดทำโครงการร่วมกับหน่วยงานภายนอกสร้างสื่อและกิจกรรมร่วมกัน 10) จัดตั้งทีมประชาสัมพันธ์สถานศึกษา 11) จัดอบรมเรื่องการสื่อสารผ่านสื่อดิจิทัล 12) จัดกิจกรรมเปิดใจออนไลน์รับฟังความคิดเห็น 13) กำหนดนโยบายความปลอดภัย เข้าใจเรื่อง PDPA 14) จัดทำโครงการตรวจความปลอดภัยระบบสารสนเทศรายปี 15) จัดกิจกรรมให้ความรู้เรื่องสิทธิส่วนบุคคล แนวทางการพัฒนาการรู้ดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษามีทั้งหมด 8 ด้าน 15 แนวทาง

คำสำคัญ: การรู้ดิจิทัล; แนวทางการพัฒนา; ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

The purposes of this research were to find: 1) the digital literacy of school administrators under the Kanchanaburi Primary Educational Service Area Office 2, and 2) identify guidelines for developing their digital literacy. The study employed descriptive research design. The sample consisted of 160 personnel in schools under the Kanchanaburi Primary Educational Service Area Office 2. There were two types of research instruments: 1) a questionnaire, and 2) a structured interview form. The data from the questionnaire were analyzed by frequency, percentage, arithmetic mean, and standard deviation. The structured interviews were analyzed using content analysis. The findings of this research were as follows: 1. The digital literacy of school administrators under the Kanchanaburi Primary Educational Service Area Office 2, overall and each aspect was rated at a high level. When ranking the mean scores from highest to lowest, the results were as follows: Critical Thinking and Evaluation, Functional Skills, E-Safety, Cultural and Social Understanding, Collaboration, Creativity, The Ability to Find and Select Information, and Effective Communication, respectively. 2. Guidelines for Developing the Digital Literacy of School Administrators are as follows: 1) Create short instructional videos on computer usage. 2) Organize workshops on innovation and program development for management. 3) Hold an Educational Innovation Forum to share creative ideas. 4) Appoint a committee to establish criteria for selecting digital tools. 5) Conduct training on awareness and

understanding of cultural diversity. 6) Provide workshops on developing cross-cultural communication skills. 7) Establish a school collaboration center and network partnerships. 8) Create a central online platform for coordination. 9) Develop projects with external organizations to produce educational media and activities. 10) Establish a school PR team to handle communication and information. 11) Organize training in digital media communication. 12) Organize “Open-Heart Online” activities to receive feedback and opinions. 13) Establish security policies and promote awareness of the Personal Data Protection Act (PDPA). 14) Implement annual information security audits. 15) Provide training on personal data rights and online safety. The development of digital literacy for school administrators consists of 8 dimensions and 15 development guidelines.

Keywords: Digital Literacy; Developmental Guideline; School Administrators

บทนำ

กระทรวงศึกษาธิการมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาระบบการศึกษาของไทยให้ทั่วถึงและเท่าเทียม โดยกำหนดนโยบาย แผนและมาตรฐานเพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษาอย่างเสมอภาค (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562) ปัจจุบันเทคโนโลยีดิจิทัลมีบทบาทสำคัญต่อการเรียนรู้ กระทรวงจึงจัดทำ แผนปฏิบัติการด้านดิจิทัลเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2566–2570 เพื่อเชื่อมโยงกับ ยุทธศาสตร์ชาติและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) โดยมุ่งพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาและการเรียนการสอนด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลง จึงจำเป็นต้องมีสมรรถนะด้านการรู้ดิจิทัล (Digital Literacy) เพื่อใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการและพัฒนาการเรียนรู้อย่างส่งเสริมให้ครูประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการสอนอย่างสร้างสรรค์และปลอดภัย การพัฒนาความรู้ดิจิทัลในสถานศึกษายังสามารถช่วยสร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน รวมถึงส่งเสริมโอกาสทางการศึกษาอย่างเท่าเทียม และยกระดับคุณภาพการศึกษาของประเทศให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคดิจิทัล

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เน้นการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้ เช่น Personalized Learning ผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัลอย่าง MOOC, OER, และ LMS ซึ่งช่วยติดตามและประเมินผลแบบ Real-time เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาไทยให้ก้าวสู่ Digital Transformation of Learning รองรับความต้องการพัฒนาประเทศในอนาคต โดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 9 ได้กำหนดให้รัฐพัฒนาเทคโนโลยีการศึกษา ทั้งการจัดหาโครงสร้างพื้นฐานอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง อุปกรณ์ดิจิทัล และการฝึกอบรมบุคลากรทางการศึกษาให้

มีทักษะดิจิทัล ตลอดจนสนับสนุนการวิจัยและนวัตกรรมด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับแผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560–2579) ยุทธศาสตร์ที่ 5 ซึ่งมุ่งพัฒนากำลังคนในยุคเศรษฐกิจดิจิทัล โดยมีเป้าหมาย 3 ด้านหลัก ได้แก่ 1) การพัฒนาทักษะดิจิทัลของบุคลากรทุกภาคส่วน เพื่อใช้เทคโนโลยีสร้างอาชีพและรายได้ เช่น ธุรกิจออนไลน์ 2) การเสริมทักษะเฉพาะด้านในสายงานดิจิทัล เช่น AI, Big Data, และระบบความปลอดภัยไซเบอร์ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศ และ 3) การพัฒนาผู้บริหารให้มีความรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ใช้เพื่อการบริหารและกำหนดนโยบายที่ตอบรับการเปลี่ยนแปลงของยุคดิจิทัล ดังนั้น การรู้ดิจิทัล (Digital Literacy) จึงเป็นสมรรถนะสำคัญของผู้บริหารที่ต้องสามารถเลือกใช้ วิเคราะห์ และบูรณาการเทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสม เช่น การใช้แพลตฟอร์มออนไลน์เพื่อการสื่อสาร การบริหารข้อมูลร่วมกัน และการใช้ AI วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจ พร้อมทั้งมีความสามารถในการประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูล และนำเสนอเนื้อหาอย่างมีจริยธรรม การรู้ดิจิทัลจึงเป็นรากฐานในการขับเคลื่อนนวัตกรรมและการเติบโตขององค์กร (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2542)

ผู้วิจัยศึกษาสภาพปัญหาและประมวลปัญหาเกี่ยวกับการรู้ดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 พบว่า ข้อจำกัดการรู้ดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษามีทั้งหมด 5 ด้าน ดังนี้ 1) มีการอบรมหรือพัฒนาทักษะด้านไอทีให้กับผู้บังคับบัญชาน้อยรวมถึงอุปกรณ์ต่อพ่วงบางชนิดไม่สามารถเชื่อมต่อกับคอมพิวเตอร์ได้อย่างราบรื่น ทำให้การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารสถานศึกษาไม่ได้ประสิทธิภาพเท่าที่ควร ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีการใช้เครื่องมือดิจิทัลพื้นฐาน เครื่องคอมพิวเตอร์ รวมถึงระบบปฏิบัติการค่อนข้างน้อย ทำให้การบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัลกับการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาค่อนข้างน้อย 2) ผู้บริหารสถานศึกษามีการสร้างผลงานและผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ โดยนำความรู้ดิจิทัลมาใช้ในการผลิตสื่อสร้างสรรค์ สร้างสื่อดิจิทัลเพื่อพัฒนาการบริหารจัดการและการเรียนรู้ ค่อนข้างน้อย 3) ผู้บริหารสถานศึกษานำเครื่องมือดิจิทัลมาใช้สร้างเครือข่าย รวมถึงเชื่อมโยงเครือข่ายต่างๆ ให้บุคลากรสามารถจัดเก็บ เข้าถึง ใช้พัฒนาความรู้ เผยแพร่และแบ่งปันความรู้ได้ยังไม่เหมาะสม 4) ผู้บริหารสถานศึกษามีการสื่อสารผ่านเทคโนโลยีดิจิทัลโดยเลือกใช้เครื่องมือและช่องทางสื่อสารข้อมูลที่เผยแพร่บางครั้งมีความไม่ชัดเจนและรูปแบบการสื่อสารดิจิทัลที่ไม่เหมาะสมกับสารและกลุ่มเป้าหมายที่แตกต่างกันทำให้เกิดความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนในการสื่อสารผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล 5) การตระหนักถึงความปลอดภัยจากการใช้เว็บไซต์ การสื่อสาร การสร้างและการทำงานร่วมกันด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล รวมถึงเลือกใช้เทคโนโลยีและเข้าใจข้อจำกัดของเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาบางสถานศึกษา ค่อนข้างน้อย (จรัสศักดิ์ นิยมศักดิ์. 2567, 15 ตุลาคม)

จากปัญหาข้างต้นสรุปได้ว่า ปัญหาการรู้ดิจิทัลตลอดจนความจำเป็นในการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีดิจิทัล ที่ต้องให้ความสำคัญกับการรู้ดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการรู้ดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ว่าอยู่ในระดับใด และหาแนวทางพัฒนาการรู้ดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อทราบการรู้ดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2
2. เพื่อทราบแนวทางการพัฒนาการรู้ดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

บทความวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 จำนวนทั้งสิ้น 80 แห่ง ซึ่งได้มาโดย ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง จากการเปิดตารางประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) แล้วเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งประเภท (stratified random sampling) ตามรายชื่ออำเภอ โดยผู้วิจัยกำหนดผู้ให้ข้อมูลสถานศึกษาละ 2 คน ประกอบด้วย 1) ผู้อำนวยการ/รองผู้อำนวยการสถานศึกษา/ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทน จำนวน 1 คน 2) ครู จำนวน 1 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 160 คน (ไม่รวมผู้วิจัย)

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 ประเภท คือ 1) แบบสอบถามความคิดเห็น (opinionnaire) และ 2) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) มีรายละเอียดดังนี้

1) แบบสอบถามความคิดเห็น (opinionnaire) ซึ่งออกแบบเป็นชนิดลำดับคุณภาพห้าระดับของลิเคิร์ต (Likert's rating scale) จำนวน 1 ฉบับ โดยแบ่งเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 การสอบถามสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศอายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ประสบการณ์ในการทำงาน และ ตำแหน่งหน้าที่หลักในโรงเรียนแบบสอบถามมีลักษณะเป็นตัวเลือกที่กำหนดคำตอบไว้ให้ (forced choice) จำนวน 5 ข้อ ตอนที่ 2 แบบสอบถามการรู้ดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ตามแนวคิดของ

Hague & Payton (2010) มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของ ลิเคิร์ต (Likert's five rating scale) โดยผู้วิจัยกำหนดค่าคะแนนของช่วงน้ำหนักเป็น 5 ระดับ (Likert, 1992)

2) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางการส่งเสริมและพัฒนา การรู้จักดีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2

2. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยมีขั้นตอนตามลำดับดังนี้

1. แบบสอบถามความคิดเห็น มีขั้นตอนคือ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาวิเคราะห์ตัวแปรการรู้ด้านดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา แล้วสังเคราะห์และประมวลองค์ความรู้ของตัวแปรที่ศึกษาเพื่อนำมาเป็นขอบข่ายเชิงทฤษฎีของการวิจัยในการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็น (opinionnaire) ภายใต้การแนะนำและให้คำปรึกษาของที่ปรึกษางานวิจัย ขั้นตอนที่ 2 ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ด้วยเทคนิค IOC (Index of Objective Congruence) โดยนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คนตรวจสอบ ค่าความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามความคิดเห็นอยู่ระหว่าง 0.6-1 ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้ (try out) เครื่องมือวิจัย ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดลองกับสถานศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างแต่มีคุณลักษณะเหมือนกลุ่มตัวอย่างทุกประการ จำนวน 15 แห่ง โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามความคิดเห็นสถานศึกษาละ 2 คน จำนวนทั้งสิ้น 30 ฉบับ ขั้นตอนที่ 4 หาค่าความเที่ยง (reliability) ของแบบสอบถามความคิดเห็น โดยรวบรวมแบบสอบถามจากการรู้จักดีของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างแต่มีคุณลักษณะเหมือนกลุ่มตัวอย่างทุกประการ จำนวน 15 แห่ง 30 ฉบับ นำข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามความคิดเห็นทั้งหมดมาหาความเชื่อมั่นโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.986 ขั้นตอนที่ 5 ปรับปรุงเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ และนำไปใช้สอบถามกลุ่มตัวอย่างจำนวน 80 แห่ง ตามที่ออกแบบไว้

2. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง มีขั้นตอนคือ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาการออกแบบการสัมภาษณ์ และเลือกใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ขั้นตอนที่ 2 ผู้วิจัยสร้างประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์ ภายใต้การควบคุมของอาจารย์ที่ปรึกษา ขั้นตอนที่ 3 กำหนดผู้ถูกสัมภาษณ์จำนวน 6 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ จำนวน 3 คน และครูผู้สอน จำนวน 3 คน ขั้นตอนที่ 4 กำหนดคุณสมบัติผู้ถูกสัมภาษณ์ ดังนี้ 1) วุฒิกศษาระดับปริญญาโทขึ้นไป 2) อายุ 30 ปีขึ้นไป 3) มีประสบการณ์ในการทำงานในตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน 5 ปีขึ้นไป 4) มีวิทยฐานะระดับชำนาญการพิเศษขึ้นไป และ 5) มีประสบการณ์ในการบริหารจัดการโครงการ หรือการบริหารทีมที่ประสบความสำเร็จ ทั้งนี้ ผู้ที่จะ

ได้รับการพิจารณาให้มีสิทธิ์เข้ารับการสัมภาษณ์เมื่อมีคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ไม่น้อยกว่า 3 ข้อ ขั้นตอนที่ 5 สรุป และวิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล คือ ขั้นตอนที่ 1. ผู้วิจัยทำบันทึกถึงภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรเพื่อทำหนังสือขอความอนุเคราะห์จากผู้บริหารและบุคลากรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ในการเก็บข้อมูล การตอบแบบสอบถามของการวิจัย ขั้นตอนที่ 2. ผู้วิจัยนำหนังสือที่ ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรส่งถึงโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ซึ่งเป็นประชากรของการวิจัย ขั้นตอนที่ 3. ผู้วิจัยเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยรูปแบบ Online (QR Code for Google Form) โดยการนัดหมายเก็บรวบรวมแบบสอบถามภายใน 30 วัน

4. สถิติที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้ 1) การวิเคราะห์สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม สถิติที่ใช้วิเคราะห์ คือ ค่าความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ (percentage) 2) การวิเคราะห์ระดับการรู้ดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สถิติที่ใช้วิเคราะห์ คือ ค่ามัชฌิมเลขคณิต (arithmetic mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยนำค่ามัชฌิมเลขคณิตของการจัดการความรู้ในโรงเรียนไปเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของเบสท์ (Best, 1970) 3) การวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการรู้ดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

ผลการวิจัย

1. วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า การรู้ดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ได้ผลการวิเคราะห์ดังรายละเอียดตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการรู้ดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 โดยภาพรวม

ที่	การรู้ดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2	ระดับการรู้ดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา			ลำดับ
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	
1	ทักษะการใช้	4.39	0.53	มาก	2
2	ความคิดสร้างสรรค์	4.22	0.58	มาก	6
3	การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการประเมินผล	4.43	0.55	มาก	1
4	ความเข้าใจทางสังคมและวัฒนธรรม	4.28	0.61	มาก	4
5	การร่วมมือ	4.25	0.55	มาก	5

ที่	การรู้ดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2	ระดับการรู้ดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา			ลำดับ
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	
6	ความสามารถในการค้นหาและเลือกข้อมูล	4.21	0.61	มาก	7
7	การสื่อสารที่มีประสิทธิผล	4.10	0.58	มาก	8
8	ความปลอดภัยทางอิเล็กทรอนิกส์	4.31	0.52	มาก	3
รวม		4.27	0.56	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า การรู้ดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าการรู้ดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมากทุกด้านเช่นเดียวกัน โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อยตามลำดับ ดังนี้ การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการประเมินผล ทักษะการใช้ ความปลอดภัยทางอิเล็กทรอนิกส์ ความเข้าใจทางสังคมและวัฒนธรรม การร่วมมือ ความคิดสร้างสรรค์ ความสามารถในการค้นหาและเลือกข้อมูล และการสื่อสารที่มีประสิทธิผล

2. วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า แนวทางการพัฒนาการรู้ดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 เป็นพหุแนวทาง ดังนี้

2.1 ทักษะการใช้ มีทั้งหมด 2 แนวทางดังนี้ 1) จัดทำคู่มือการใช้งานคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ต่อพ่วงในรูปแบบคลิปวิดีโอสั้นที่เข้าใจง่ายสำหรับการใช้งานคอมพิวเตอร์ 2) จัดอบรมเชิงปฏิบัติการสร้างนวัตกรรมพัฒนาโปรแกรมสำหรับการบริหารงานภายในสถานศึกษา

2.2 ความคิดสร้างสรรค์ มี 1 แนวทาง คือ จัดเวทีนวัตกรรมการศึกษา

2.3 การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการประเมินผล มี 1 แนวทาง คือ แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อจัดเกณฑ์คัดเลือก ประเมินเครื่องมือ/สื่อดิจิทัลอย่างเป็นระบบ

2.4 ความเข้าใจทางสังคมและวัฒนธรรม มี 2 แนวทาง ดังนี้ 1) จัดอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการตระหนักรู้และเข้าใจความหลากหลายทางวัฒนธรรมในสถานศึกษา 2) จัดอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการพัฒนาทักษะการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมในยุคดิจิทัลสำหรับผู้บริหาร

2.5 การร่วมมือ มี 3 แนวทาง ดังนี้ 1) จัดตั้งศูนย์เครือข่ายความร่วมมือระดับโรงเรียนเพื่อรวบรวมข้อมูลติดต่อของภาคีเครือข่าย 2) เปิดช่องทางออนไลน์กลางสำหรับประสานงาน 3) จัดทำโครงการร่วมกับหน่วยงานภายนอก

2.6 ความสามารถในการค้นหาและเลือกข้อมูล มี 1 แนวทาง คือ จัดตั้งทีมประชาสัมพันธ์โรงเรียนในการสร้างคลังข้อมูล รวบรวมเอกสาร งานวิจัย บทความ สื่อดิจิทัล จัดหมวดหมู่ไว้ใน Google Drive และเว็บไซต์โรงเรียน

2.7 การสื่อสารที่มีประสิทธิผล มี 2 แนวทาง ดังนี้ 1) จัดอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการสื่อสารอย่างมืออาชีพผ่านสื่อดิจิทัล 2) จัดกิจกรรมเปิดใจออนไลน์ เปิดช่องทางรับฟังความคิดเห็น เพื่อรับข้อเสนอแนะจากครู ผู้ปกครอง เกิดเป็นวัฒนธรรมการสื่อสารแบบสองทาง

2.8 ความปลอดภัยทางอิเล็กทรอนิกส์ มี 3 แนวทาง ดังนี้ 1) กำหนดนโยบายและมาตรการความปลอดภัยของข้อมูลในระดับสถานศึกษาที่ระบุแนวทางการใช้งานเทคโนโลยี การเข้าถึงข้อมูล และการเก็บรักษาข้อมูล เข้าใจเรื่อง PDPA 2) จัดทำโครงการตรวจความปลอดภัยระบบสารสนเทศรายปี 3) จัดกิจกรรมให้ความรู้เรื่องสิทธิส่วนบุคคล และการป้องกันการหลอกลวงออนไลน์

แนวทางการพัฒนาการรู้ดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 มีทั้งหมด 8 ด้าน 15 แนวทาง

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้และทักษะดิจิทัลในระดับสูงกว่าที่คาดการณ์ สะท้อนศักยภาพในการปรับตัวและพัฒนาตนเองในยุคเทคโนโลยีเป็นแกนหลักของการศึกษา ปัจจัยสำคัญคือ บทบาทงานที่ต้องใช้เทคโนโลยีในการบริหาร การสื่อสารภายในองค์กร และผลจากสถานการณ์โควิด-19 ที่เร่งให้เกิดการเรียนรู้ดิจิทัลอย่างรวดเร็ว ประกอบกับการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ออนไลน์ที่สะดวก ส่งผลให้ผู้บริหารมีทักษะเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน จุดแข็งสำคัญคือการคิดวิเคราะห์และประเมินข้อมูลเพื่อการตัดสินใจ และยังคงพัฒนาในด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อสร้างนวัตกรรมและการมีส่วนร่วมมากขึ้น โดยยกระดับจากผู้ใช้เทคโนโลยีสู่ผู้นำเชิงกลยุทธ์ ที่สามารถแก้ปัญหาเทคนิคเบื้องต้น และใช้เทคโนโลยีสร้างนวัตกรรมการบริหาร รวมถึงสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่พร้อมเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารควรใช้เทคโนโลยีสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับภาคภายนอก พัฒนาทักษะการสื่อสารและการนำเสนอข้อมูลซับซ้อนให้ง่ายต่อความเข้าใจ เปิดช่องทางรับฟังความคิดเห็น และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย พร้อมเป็นผู้นำด้านความปลอดภัยไซเบอร์และการเป็นพลเมืองดิจิทัลที่รับผิดชอบภายในองค์กร โดยอภิปรายเป็นรายด้านดังนี้

1.1 ด้านที่ 1 ทักษะการใช้ (Functional Skills) โดยภาพรวมและในรายข้ออยู่ในระดับมาก เพราะ ทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำนักงาน และอุปกรณ์ต่อพ่วง เป็นทักษะพื้นฐานที่จำเป็นอย่างยิ่งในการปฏิบัติงานบริหารในปัจจุบัน ให้บรรลุภารกิจประจำวัน ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีการอบรมพัฒนาทักษะด้านไอทีด้วยตนเอง ทำให้เกิดการเรียนรู้และฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอจนเกิดความชำนาญในการใช้อุปกรณ์ต่อพ่วง ทำให้มีการใช้เครื่องมือดิจิทัลพื้นฐานเพิ่มมากขึ้น ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาณุวัฒน์ ฐานไชยยิ่ง ที่พบว่าความรู้ดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด สพป.ปทุมธานี เขต 1 มีค่าเฉลี่ยด้านทักษะการใช้สูงที่สุด ซึ่งยืนยันว่าทักษะพื้นฐานด้านการใช้งานเป็นจุดที่สำคัญของผู้บริหาร (ภาณุวัฒน์ ฐานไชยยิ่ง, 2564)

1.2 ด้านที่ 2 ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) โดยภาพรวมและในรายข้ออยู่ในระดับมากที่สุดนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงและส่งเสริมภาพลักษณ์ขององค์กร การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อสร้างสรรค์สื่อประชาสัมพันธ์ นวัตกรรมการบริหารหรือสื่อการเรียนการสอนที่น่าสนใจ จึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยขับเคลื่อนวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาให้เป็นรูปธรรม ประกอบกับปัจจุบันมีแอปพลิเคชันและแพลตฟอร์มที่ใช้งานง่าย ช่วยให้การสร้างสรรค์ผลงานดิจิทัลทำได้สะดวกขึ้น ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษามีการสร้างผลงานและผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ โดยนำความรู้ดิจิทัลมาใช้ในการผลิตสื่อสร้างสรรค์ สร้างสื่อดิจิทัลเพื่อพัฒนาการบริหารจัดการและการเรียนรู้มากขึ้น ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาณุวัฒน์ ฐานไชยยิ่ง เรื่องแนวทางการพัฒนาการรู้ดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ที่พบว่า การรู้ดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด สพป. ปทุมธานี เขต 1 มีค่าเฉลี่ยด้านทักษะการสร้างสรรค์อยู่ในระดับมากที่สุด (ภาณุวัฒน์ ฐานไชยยิ่ง, 2564)

1.3 ด้านที่ 3 การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการประเมินผล (Critical Thinking and Evaluation) โดยภาพรวมและในรายข้ออยู่ในระดับมากที่สุดนี้อาจเป็นเพราะ บทบาทหน้าที่หลักของผู้บริหารคือการตัดสินใจบนพื้นฐานของข้อมูลที่หลากหลายและน่าเชื่อถือ ทักษะการวิเคราะห์แยกแยะ ประเมินความถูกต้องของสารสนเทศจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ใช้ในการบริหารจัดการ ทั้งการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร การวิเคราะห์ข้อมูลผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน และการพิจารณานโยบายต่างๆ ก่อนนำมาปรับใช้ในสถานศึกษา

1.4 ด้านที่ 4 ความเข้าใจทางสังคมและวัฒนธรรม (Cultural and Social Under) โดยภาพรวมและในรายข้ออยู่ในระดับมากที่สุดนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องทำงานและสื่อสารกับกลุ่มคนที่มีความหลากหลายทั้งครู นักเรียน ผู้ปกครอง และคนในชุมชน การมีความเข้าใจในบริบททางสังคมและวัฒนธรรมจึงเป็นหัวใจสำคัญในการสร้างความสัมพันธ์และการยอมรับ การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสื่อสารจึงต้องคำนึงถึงความเหมาะสมและเคารพในความแตกต่างอยู่เสมอ

1.5 ด้านที่ 5 การร่วมมือ (Collaboration) โดยภาพรวมและในรายข้ออยู่ในระดับมากที่สุดนี้อาจเป็นเพราะ การบริหารสถานศึกษาไม่สามารถขับเคลื่อนได้โดยลำพัง แต่ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีการสร้างผลงานและผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ โดยนำความรู้ดิจิทัลมาใช้ในการผลิตสื่อสร้างสรรค์ สร้างสื่อดิจิทัลเพื่อพัฒนาการบริหารจัดการและการเรียนรู้ รวมถึงใช้เครื่องมือดิจิทัลเป็นช่องทางหลักในการประสานงาน สร้างเครือข่าย และระดมทรัพยากร ทั้งภายในและภายนอกองค์กร เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างราบรื่นและบรรลุเป้าหมายร่วมกัน ผลการวิจัยนี้สัมพันธ์กับงานวิจัยของกนกภรณ์ เทศผล และจิตติมา วรรณศรี ที่ค้นพบความสัมพันธ์ทางบวกระดับสูงมากระหว่างการรู้ดิจิทัลของผู้บริหารกับการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษา ซึ่ง

การทำงานร่วมกันผ่านเทคโนโลยีถือเป็นส่วนสำคัญของการบริหารจัดการ (กนกภรณ์ เทศผล และจิตติมา วรณศรี, 2565)

1.6 ด้านที่ 6 ความสามารถในการค้นหาและเลือกข้อมูล (The Ability to Find and Select Information) โดยภาพรวมและในรายข้ออยู่ในระดับมากทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารต้องติดตามข้อมูลข่าวสาร นโยบายทางการศึกษา และองค์ความรู้ใหม่ๆ อยู่เสมอ เพื่อนำมาใช้ในการวางแผนและพัฒนาสถานศึกษา ทักษะการสืบค้นและคัดเลือกข้อมูลจากแหล่งที่น่าเชื่อถือจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องปฏิบัติเป็นกิจวัตร ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ Yazon et al., ที่ชี้ว่าความสามารถในการค้นหาและใช้งานข้อมูลเป็นพื้นฐานสำคัญของการรู้ดิจิทัลที่ส่งผลต่อสมรรถนะในการทำงาน (Yazon et al., 2019)

1.7 ด้านที่ 7 การสื่อสารที่มีประสิทธิผล (Effective Communication) โดยภาพรวมและในรายข้ออยู่ในระดับมากทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การสื่อสารคือภารกิจหลักของผู้บริหาร ไม่ว่าจะเป็นการถ่ายทอดนโยบาย การสร้างความเข้าใจ การจูงใจ และการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีการสื่อสารผ่านเทคโนโลยีดิจิทัลโดยเลือกใช้เครื่องมือและช่องทางสื่อสารข้อมูลที่เผยแพร่อย่างชัดเจน และรูปแบบการสื่อสารดิจิทัลที่หลากหลายเพื่อให้เหมาะสมกับสารและกลุ่มเป้าหมายที่แตกต่างกันทำให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจนตรงกัน

1.8 ด้านที่ 8 ความปลอดภัยทางอิเล็กทรอนิกส์ (E-Safety) โดยภาพรวมและในรายข้ออยู่ในระดับมากทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ความตระหนักที่เพิ่มขึ้นต่อภัยคุกคามทางไซเบอร์และข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (PDPA) ทำให้ผู้บริหารในฐานะผู้รับผิดชอบสูงสุดขององค์กรเริ่มให้ความสำคัญกับการสร้างสภาพแวดล้อมดิจิทัลที่ปลอดภัย ทั้งสำหรับข้อมูลขององค์กรและสวัสดิภาพของนักเรียนและบุคลากร ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของพิมพ์วิมล วงษ์จันทร์ ที่ระบุว่าทักษะด้านความเข้าใจนโยบาย กฎหมายและมาตรฐาน เป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้บริหาร (พิมพ์วิมล วงษ์จันทร์, 2564)

2. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 แนวทางการพัฒนาการรู้ดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 วิเคราะห์เนื้อหาเป็นรายด้าน ดังนี้

2.1 ด้านที่ 1 ทักษะการใช้ (Functional Skills) มีทั้งหมด 2 แนวทางดังนี้ 1) จัดทำคู่มือการใช้งานคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ต่อพ่วงในรูปแบบคลิปวิดีโอสั้นที่เข้าใจง่ายสำหรับการใช้งานคอมพิวเตอร์ 2) จัดอบรมเชิงปฏิบัติสร้างนวัตกรรมพัฒนาโปรแกรมสำหรับการบริหารงานภายในสถานศึกษา เพราะคู่มือเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้บริหารสามารถประยุกต์ใช้อุปกรณ์ทางเทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานให้บรรลุภารกิจ รวมถึงการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการสร้างนวัตกรรมเป็นการพัฒนาศักยภาพของผู้บริหารให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกดิจิทัล ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ

Bawden ได้กล่าวถึงทักษะพื้นฐานของการรู้ดิจิทัลว่าเป็นความรู้ในการใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ซึ่งล้วนมีบทบาทในการส่งเสริมศักยภาพให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ซึ่งกลายเป็นสิ่งจำเป็นต่อการประกอบอาชีพในปัจจุบัน (Bawden, 2001)

2.2 ด้านที่ 2 ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) มี 1 แนวทาง ดังนี้ 1) จัดเวทีนวัตกรรมการศึกษา ให้ผู้บริหารและครูนำเสนอแนวคิดนวัตกรรมการศึกษาหรือสื่อสร้างสรรค์เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และแรงบันดาลใจในการคิดสร้างสรรค์จนเกิดผลงานต้นแบบนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่ตอบโจทย์บริบทของสถานศึกษา แนวทางนี้ช่วยกระตุ้นให้บุคลากรเกิดการพัฒนาแนวคิดใหม่ ๆ และสร้างผลงานนวัตกรรมต้นแบบที่สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Sheninger ได้กล่าวถึง การทบทวนและออกแบบพื้นที่การเรียนรู้และบริบทใหม่ โดยผู้บริหารต้องทำหน้าที่เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ด้วยการผสมผสานการรู้ดิจิทัล เทคโนโลยี และการออกแบบพื้นที่การเรียนรู้สร้างสรรค์ (Sheninger, 2014)

2.3 ด้านที่ 3 การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการประเมินผล (Critical Thinking and Evaluation) มี 1 แนวทาง ดังนี้ 1) แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อจัดเกณฑ์คัดเลือก ประเมินเครื่องมือ/สื่อดิจิทัลอย่างเป็นระบบ เพื่อเป็นเครื่องมือในการกลั่นกรองข้อมูลสำหรับการตัดสินใจเลือกใช้เครื่องมือดิจิทัล ให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา แนวทางนี้ช่วยเสริมสร้างกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณแก่ผู้บริหารและบุคลากรในการวิเคราะห์ความเหมาะสมของเครื่องมือดิจิทัลก่อนนำมาใช้จริง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Eshet ได้กล่าวว่า ทักษะสารสนเทศ เป็นความสามารถในการมีวิจารณญาณทางการประเมินคุณภาพและความถูกต้องในการบริโภคสารสนเทศซึ่งเป็นทักษะสารสนเทศเหมือนตัวกรอง ที่จะช่วยระบุได้ว่าสารสนเทศใดถูกหรือผิด (Eshet, 2004)

2.4 ด้านที่ 4 ความเข้าใจทางสังคมและวัฒนธรรม (Cultural and Social Under) มี 2 แนวทาง ดังนี้ 1) จัดอบรมเชิงปฏิบัติเรื่องการตระหนักรู้และเข้าใจความหลากหลายทางวัฒนธรรมในสถานศึกษา 2) จัดอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการพัฒนาทักษะการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมในยุคดิจิทัลสำหรับผู้บริหาร แนวทางดังกล่าวช่วยส่งเสริมให้ผู้บริหารมีความเข้าใจในความแตกต่างทางวัฒนธรรมมีทักษะการสื่อสารอย่างเคารพและสร้างสรรค์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Hague & Payton กล่าวถึงความเข้าใจทางสังคมและวัฒนธรรม (Cultural and Social Under) เป็นความสามารถในการทำความเข้าใจ และแบ่งปันความหมายของการสื่อสารในแต่ละสังคมและวัฒนธรรมผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล สามารถเข้าใจการสื่อสารทางสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างได้ เลือกใช้สื่อและรูปแบบในการสื่อสารที่เหมาะสมกับสถานการณ์และวัฒนธรรมต่างๆ สามารถแสดงออกอย่างมีมารยาทในการสื่อสารผ่านสื่อดิจิทัล (Hague & Payton, 2010)

2.5 ด้านที่ 5 การร่วมมือ (Collaboration) มี 3 แนวทาง ดังนี้ 1) จัดตั้งศูนย์เครือข่ายความร่วมมือระดับโรงเรียนเพื่อรวบรวมข้อมูลติดต่อของภาคีเครือข่าย 2) เปิดช่องทางออนไลน์กลางสำหรับประสานงาน 3) จัดทำโครงการร่วมกับหน่วยงานภายนอก ให้เกิดโครงการความร่วมมือที่จับต้องได้ แนวทางเหล่านี้ช่วยเสริมสร้างวัฒนธรรมการทำงานแบบมีส่วนร่วม ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ระหว่างหน่วยงาน ก่อให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือที่ยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Summey กล่าวถึง การแบ่งปันข้อมูลและทำงานร่วมกัน ว่าเป็นการแบ่งปันข้อมูลและทำงานร่วมกันผ่านสื่อดิจิทัล เพื่อทำงานร่วมกันแบบเรียลไทม์ การสร้างบล็อกเพื่อแบ่งปันข้อมูลในกลุ่ม และการใช้โซเชียลมีเดียในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การแลกเปลี่ยนไอเดีย และการเรียนรู้จากผู้อื่นผ่านช่องทางดิจิทัล ทักษะนี้ส่งเสริมการทำงานเป็นทีมร่วมกันด้วยดิจิทัล (Summey, 2013)

2.6 ด้านที่ 6 ความสามารถในการค้นหาและเลือกข้อมูล (The Ability to Find and Select Information) มี 1 แนวทาง ดังนี้ 1) จัดตั้งทีมประชาสัมพันธ์โรงเรียนในการสร้างคลังข้อมูล รวบรวมเอกสาร งานวิจัย บทความ สื่อดิจิทัล จัดหมวดหมู่ไว้ใน Google Drive และเว็บไซต์โรงเรียน แนวทางนี้ช่วยพัฒนาทักษะของผู้บริหารในการค้นหา เลือกใช้ และสังเคราะห์ข้อมูลอย่างมีระบบ พร้อมทั้งยกระดับการสื่อสารเชิงข้อมูลของสถานศึกษาให้มีความทันสมัย โปร่งใส สัมพันธ์กับแนวคิดของ Summey กล่าวถึงการค้นหาและกรองข้อมูล ว่าเป็นความสามารถในการค้นหาและเลือกข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย โดยใช้เครื่องมือ ฐานข้อมูลออนไลน์ และระบบจัดการข้อมูล เพื่อช่วยให้ข้อมูลที่สำคัญปรากฏขึ้นอย่างรวดเร็วและสามารถนำไปใช้ในอนาคตได้สะดวก (Summey, 2013)

2.7 ด้านที่ 7 การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ (Effective Communication) มี 2 แนวทาง ดังนี้ 1) จัดอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการสื่อสารอย่างมืออาชีพผ่านสื่อดิจิทัล ให้ผู้บริหารสามารถใช้เครื่องมือดิจิทัลในการสื่อสารรวมถึงถ่ายทอดข้อมูลได้ชัดเจนและน่าสนใจ 2) จัดกิจกรรมเปิดใจออนไลน์ เปิดช่องทางรับฟังความคิดเห็นเพื่อรับข้อเสนอแนะจากครู ผู้ปกครอง เกิดเป็นวัฒนธรรมการสื่อสารแบบสองทางเพิ่มความเข้าใจของบุคลากรภายในและภายนอกสถานศึกษา แนวทางเหล่านี้ช่วยส่งเสริมให้ผู้บริหารมีความสามารถในการสื่อสารอย่างมืออาชีพ สร้างวัฒนธรรมการสื่อสารแบบสองทางที่โปร่งใสและสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างผู้บริหาร บุคลากร ผู้ปกครอง และชุมชน ต่อยอดสู่ความร่วมมือที่เข้มแข็งภายในและภายนอกสถานศึกษา

2.8 ด้านที่ 8 ความปลอดภัยทางอิเล็กทรอนิกส์ (E-Safety) มี 3 แนวทาง ดังนี้ 1) กำหนดนโยบายและมาตรการความปลอดภัยของข้อมูลในระดับสถานศึกษาที่ระบุแนวทางการใช้งานเทคโนโลยี การเข้าถึงข้อมูล และการเก็บรักษาข้อมูล เข้าใจเรื่อง PDPA 2) จัดทำโครงการตรวจความปลอดภัยระบบสารสนเทศรายปี เพื่อตรวจสอบบัญชีผู้ใช้ ซอฟต์แวร์ เฝ้าระวังและลดความเสี่ยงข้อมูลรั่วไหล 3) จัดกิจกรรมให้ความรู้เรื่องสิทธิส่วนบุคคล และการป้องกันการหลอกลวงออนไลน์ สำหรับ

บุคลากรและนักเรียนเพื่อให้เกิดความปลอดภัยในการใช้งานเว็บไซต์หรือระบบออนไลน์ภายในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Thompson et al. กล่าวถึงความรู้ด้านสังคมและอาชญากรรมว่า ปัจจุบันเน้นในด้าน ทักษะความปลอดภัยไซเบอร์ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีอย่างปลอดภัย มีมารยาทในการสื่อสารออนไลน์ และการจัดการอาชญากรรมในบริบทดิจิทัล เช่น การป้องกันการถูกล่วงละเมิดทางไซเบอร์ การสื่อสารอย่างเคารพในสังคมออนไลน์ และการรักษาความเป็นส่วนตัว (Thompson et al., 1971)

องค์ความรู้ใหม่

ผู้วิจัยขอเสนอองค์ความรู้ใหม่ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 การรู้ดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา

จากภาพอธิบายได้ว่าองค์ประกอบของการรู้ดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ประกอบด้วย 8 ด้านหลัก ซึ่งถือเป็นสมรรถนะสำคัญที่ผู้บริหารควรมี เนื่องจากเทคโนโลยีและข้อมูลมีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการสถานศึกษา การมีความรู้และทักษะในด้านต่างๆ จะช่วยให้ผู้บริหารสามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการวางแผน บริหารงาน สื่อสาร และแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังช่วยส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้และการสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและเหมาะสมกับผู้เรียนและบุคลากรในสถานศึกษา การรู้ดิจิทัลจึงเป็นพื้นฐานที่ทำให้ผู้บริหารสามารถรับมือกับความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในโลกยุคใหม่ และพัฒนาสถานศึกษาให้ตอบสนองต่อความต้องการของสังคมได้อย่างยั่งยืนและครบถ้วนในทุกมิติ

บทสรุป

การรู้ดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไป

น้อยตามลำดับ ดังนี้ การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการประเมินผล ทักษะการใช้ ความปลอดภัยทางอิเล็กทรอนิกส์ ความเข้าใจทางสังคมและวัฒนธรรม การร่วมมือ ความคิดสร้างสรรค์ ความสามารถในการค้นหาและเลือกข้อมูล และการสื่อสารที่มีประสิทธิผล แนวทางการพัฒนาการรู้ดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 มีทั้งหมด 8 ด้าน 15 แนวทาง

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรอบรม ส่งเสริมทักษะของตนเองด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการประเมินผลและนำไปขยายผลอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากเป็นทักษะที่ส่งผลดีต่อการบริหารจัดการและการวางแผนพัฒนาโรงเรียนในหลายมิติ
2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรจัดอบรม เรื่องการสื่อสารผ่านดิจิทัลที่มุ่งเน้นประสิทธิผล สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้เกิดการขยายผล ให้มีการพัฒนาเรื่องการสื่อสารที่มีประสิทธิผล สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาต่อไป
3. ควรจัดตั้งชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพออนไลน์ (PLC Online) หรือแพลตฟอร์ม แลกเปลี่ยนความรู้ เพื่อให้ผู้บริหารได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้โปรแกรม หรือนวัตกรรม สำหรับใช้ในการบริหารงานภายในสถานศึกษาสู่การพัฒนาการบริหารสถานศึกษาที่ทันสมัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ควรมีการศึกษาวิจัย เรื่องปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการรู้ดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2
2. ควรมีการศึกษาวิจัยเรื่ององค์ประกอบการรู้ดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2

เอกสารอ้างอิง

กนกภรณ์ เทศผล และจิตติมา วรณศรี. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างการรู้ดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1. *วารสารครุศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์*, 5(1): 77-88.

- จิระศักดิ์ นิยมศักดิ์. (2567, 15 ตุลาคม). แนวทางการพัฒนาการรู้ดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2. (นางสาวแพรวพลอย บุญมา, ผู้สัมภาษณ์).
- พิมพ์วิมล วงษ์จันทร์. (2564). ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3. *วารสารบัณฑิตวิทยาลัย พิษณุพรรณ*, 16(2): 43-55.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. (2542, 19 สิงหาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*, เล่มที่ 116 ตอนที่ 74 ก, หน้า 18.
- ภาณุวัฒน์ ฐานไชยยิ่ง. (2564). แนวทางการพัฒนาการรู้ดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1. *การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาโท สาขาวิชาศึกษาศาสตร์*. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). *รายงานการศึกษาเรื่องแนวปฏิบัติของการสร้างและส่งเสริมการรู้ดิจิทัลสำหรับครู*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- Bawden, D. (2001). Information and digital literacies: A review of concepts. *Journal of Documentation*, 57(2): 218–259.
- Best, J. W. (1970). *Research in education*. (2nd ed.). Englewood Cliffs. New Jersey: Prentice-Hall.
- Eshet-Alkalai, Y. (2004). Digital literacy: A conceptual framework for survival skills in the digital era. *Journal of Educational Multimedia and Hypermedia*, 13(1): 93–106.
- Hague, C., & Payton, S. (2010). *Digital literacy across the curriculum*. Bristol: Futurelab.
- Ilomaki, L., & Lakkala, M. (2018). Digital technology and practices for school improvement: Innovative digital school model. *Technology, Pedagogy and Education*, <https://telrp.springeropen.com/articles/10.1186/s41039-018-0094-8>
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Journal of Educational and Psychological Measurement*, 30(3): 607–610.
- Likert, R. (1992). *New pattern of management*. New York: McGraw-Hill.
- Moore, K. A. (2018). *Teachers' perceptions of principal digital leadership behaviors that impact technology use in the classroom*. Doctoral dissertation, Dallas Baptist University.

Sheninger, E. (2014). *Digital leadership: Changing paradigms for changing times*. California: United States of America.

Summey, D. C. (2013). *Developing digital literacies: A framework for professional learning*. California: SAGE Publications.

Thompson, K. M., et al. (1971). *Digital literacy and digital inclusion*. Lanham: The Rowman & Littlefield.

Yazon, A. D., et al. (2019). Digital literacy, digital competence and research productivity of educators. *Universal Journal of Educational Research*, 7(8): 1734–1743.

